

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties  
Mevrouw mr. drs. H.G.J. Bruins Slot  
Postbus 20011  
2500 EA Den Haag

Amersfoort, 1 april 2023

Geachte mevrouw Bruins Slot,

Naar aanleiding van uw consultatiebrief over de WPP en de evaluatiewet WFPP heeft het bestuur van de ChristenUnie nagedacht over de gevolgen van de nieuwe regelgeving voor de partij. Het bestuur hecht grote waarde aan de democratische rechtstaat en steunt de wens van het kabinet om de onafhankelijke positie van politieke partijen te verstevigen. Om die wens te realiseren vragen we uw aandacht voor een aantal punten:

## 1. De financiële middelen van partijorganisaties nemen af of zijn onzeker

Uit een internationale vergelijking van de Universiteit Leiden in opdracht van uw Ministerie blijkt dat Nederland ver achterblijft als het gaat om overheidssubsidie voor politieke partijen.<sup>1</sup> In 2017 bedraagt de Nederlandse subsidie €1 per kiezer. Dat is laag vergeleken bij democratieën als Zweden (€2,5), Oostenrijk (€4,6) en België (€7,8) en begrenst de mogelijkheden van Nederlandse politieke partijen bij het vervullen van hun taak.

De financiering van onze partijorganisatie komt verder onder druk te staan door de volgende ontwikkelingen:

- a) Het totale subsidiebedrag wordt uitgesmeerd over een groeiend aantal partijen en neemt af per 2025 door de afname van de Jettengelden (van 8,7 miljoen naar 5 miljoen per jaar).
- b) Vanwege de aangescherpte transparantieregels rondom giften verwachten wij minder inkomsten uit giften.
- c) Er is geen structurele financiering geregeld voor lokale partijen. Dit roept de vraag op waar deze middelen uit gefinancierd gaan worden.

We vragen u de subsidiebijdrage voor politieke partijen structureel te verhogen, te beginnen met het terugdraaien van de verlaging van de Jettengelden per 2025, en duidelijkheid te creëren over de financiering voor lokale partijen op de lange termijn.

## 2. Stijging van de (administratieve) lastendruk

Met de nieuwe regelgeving ontstaan extra (administratieve) lasten die zorgen voor knelpunten in de partijadministraties en de financiering van de partijen. Het gaat specifiek om de volgende punten:

- a) Verlaging van de publicatiegrens van giften (van €4.500 naar €1.000). Giften zijn een belangrijke inkomstenbron voor politieke partijen en voor veel gevers heeft publicatie een afschrikkende werking. Door de publicatiegrens te verlagen nemen de inkomsten uit giften af en stijgt de administratiedruk.
- b) Melding van een bijdrage boven de €10.000 binnen drie dagen. De administratie van ons partijbureau is in handen van 1,5 FTE. Daarmee is deze eis niet altijd haalbaar en niet proportioneel bij het doel.
- c) Met alle aanscherpingen nemen de controlekosten toe, aangezien de accountant moet vaststellen of de boekhouding juist geacteerd heeft.

---

<sup>1</sup> Ingrid van Biezen, De financiering van politieke partijen – een internationale vergelijking (Den Haag, 2017), 12.

We pleiten ervoor om de genoemde punten te heroverwegen en zo mogelijk aan te passen.

**3. De voorgestelde regelgeving voor lokale afdelingen is kwetsbaar**

Met de komst van de WPP ontstaat er ruimte voor de lokale afdelingen. Dit juichen we toe. We zien wel dat er fors meer administratieve regels op lokaal niveau komen, waarvan wij denken dat deze op gespannen voet staan met de inrichting van de lokale organisaties. We praten immers over kleine organisaties gecoördineerd door vrijwillige bestuursleden. Om die reden stellen we voor dit onderdeel niet verder te monitoren en de bijdrage per zetel (250 euro) zonder verdere voorwaarden ter beschikking te stellen aan de lokale politieke partijen en de afdelingen van politieke partijen.

**4. De bekostiging van politieke jongerenorganisaties is erg volatiel.**

De jongerenorganisaties hebben te maken met een relatief volatiel ledenbestand. Jongeren hebben meer de neiging om te wisselen tussen politieke partijen of moeten vanwege de financiën opeens het lidmaatschap opzeggen of hebben na hun studie geen tijd meer voor politiek. Het aantal leden fluctueert hiermee fors. De verschillen in subsidie per jaar lopen fors op. Een goede meerjarenbegroting maken is hiermee lastig zo niet onmogelijk.

Voor een stabiele financiering is het gewenst dat onze jongerenorganisatie voor een groter deel vaste subsidie ontvangen. Dit kan op twee manieren. Maak het totale budget groter of wijzig de financiering van "meer variabel" naar "meer vast" per partij.

**5. De meerwaarde van de voorgestelde regelgeving rond microtargeting is onduidelijk**

Wij zien in het voorstel een oproep om microtargeting en het adverteren door politieke partijen strak te monitoren. We begrijpen dat oneigenlijke beïnvloeding niet gewenst is en transparantie zeer belangrijk is. Uit het wetsvoorstel wordt echter niet duidelijk wat de toegevoegde waarde is van de rapportageverplichting en waarom iedere communicatie-uiting binnen 5 dagen gerapporteerd moet worden. Wij vragen ons bovendien af of het niet veel effectiever is om te werken aan regulering van dit soort technieken bij de bron (Facebook, Instagram, Twitter en andere social media).

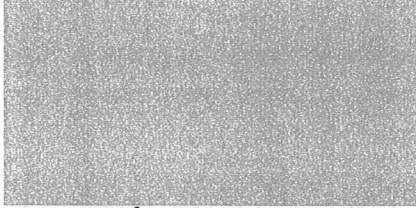
**6. Het verbod op politieke partijen**

Er is bij ons geen principiële tegenstand op een verbod op politieke partijen. Wel bestaat er grote terughoudendheid. Er is op dit moment al een wettelijke basis aanwezig (2:20 BW). De voorgestelde nieuwe wettelijke basis is wat ons betreft te breed geformuleerd.

Het is hierbij belangrijk een onderscheid te maken tussen ondermijning van de democratische rechtsstaat en opinies die ons onwelgevallig zijn en wij zelfs fundamenteel afwijzen. M.n. de verwijzing naar grondrechten is te breed en gaat eraan voorbij dat deze met elkaar kunnen conflicteren. Het betwisten van grondrechten maakt een politieke partij nog niet meteen tot een gevaar voor de democratische rechtsstaat.

Met deze brief willen wij als partij bijdragen aan de discussie over de democratische rechtstaat om zo de belangrijke rol van politieke partijen in de Nederlandse samenleving te waarborgen en waar mogelijk te verbeteren. We zijn blij dat u ons in dit traject betreft, zien uw reactie graag tegemoet en blijven graag met u in gesprek.

Hoogachtend,



Ankie van Tatenhove  
Voorzitter Landelijk Bestuur ChristenUnie

Namens het bestuur van de ChristenUnie, Perspectief (Politieke jongerenorganisatie) en de Groen van Prinstererstichting (Wetenschappelijk instituut).